

[Undervisningsministeren.]

maal er taget op til en samlet Bedømmelse og Overvejelse. Den anden Bemærkning gælder hele den finansielle Side af de store Krav til Undervisningsministeriet, der fra saa mange Sider er rejst under denne Finanslovdebat. Netop fordi saa mange af disse Krav rummer saa megen Berettigelse, vilde det være en herlig Ting, om de Snese af Millioner, der er Tale om i denne Forbindelse, stod til Raadighed, men saaledes er Forholdet vel næppe. Ogsaa her er det sikkert nødvendigt at vise en vis Resignation. Det forhindrer imidlertid ikke, at der netop nu er Grund til at pege paa de mange og store Opgaver, der ligger foran os, hvis vi paa det kulturelle, videnskabelige og kunstneriske Omraade skal staa paa Højde med andre Nationer; thi netop ud fra Kendskabet til Mangfoldigheden af de ønskelige Fremskridt bliver vi bedre i Stand til at skønne over, hvad vi kan naa i første Omgang, og hvad vi maa udskyde og lade ligge til næste. Derfor beklager jeg mig ikke over, at Kravene er ført frem, en Beklagelse, der formentlig heller ikke vilde nytte ret meget.

Jeg skal dernæst gaa over til de enkelte Henvendelser. Det ærede Medlem Hr. Bertel Dahlgaard var inde paa Spørgsmaalet om Udvekslingen med de nordiske Lande af unge, specielt Højskoleelever. Hertil vil jeg gerne sige, at der forhandles netop nu for Tiden om Spørgsmaalet om nordiske Elevers Adgang til andre nordiske Landes Højskoler og om Understøttelse hertil. Tidligere havde vi den gensidige Ordning, at hvert Lands Understøttelse til egne Elever kunde anvendes paa anerkendte Højskoler i hvert af de andre nordiske Lande. Kun Danmark har opretholdt denne Ordning. Der er derfor fra Højskolernes Side fremsat Ønske om, at Ministeriet vil arbejde paa Tilvejebringelse af en tilfredsstillende Ordning, eventuelt saaledes som Sverige menes at være villig til, derved at hvert Land tilstaa Støtte direkte til Elever fra de andre Lande. Der forhandles nu gennem Udenrigsministeriet om dette Spørgsmaal, og jeg skulde gerne se, om der eventuelt til Foraaet kunde afholdes et nordisk Møde om Spørgsmaalet.

Ved et saadant Møde kunde man ogsaa drøfte Højskoletanken, som det ærede Medlem ogsaa nævnte, altsaa den fællesnordiske Højskole. Denne Tanke var fremme paa Undervisningsministermødet i 1938. Der var da Tale om, saa vidt jeg forstaar det, en statsledet Skole, og Tanken drøftedes senere i Ungdomsudvalget. Der kom dog ikke noget

ud af det, og det er mit Indtryk, at den i denne Form er forladt. Derimod sysler man stadig med Tanken i interesserede Kredse, og jeg vil gerne sige, at der fra Ministeriets Side i saadanne Tilfælde altid er udtalt Interesse for Planen og stillet i Udsigt, at man vilde søge tilvejebragt Hjemmel for en Tilskudsydelse mindst svarende til almindeligt Højskoletilskud, altid forudsat naturligvis, at Planen finder Tilslutning og Støtte fra de andre nordiske Landes Side.

Det ærede Medlem Hr. Hvidberg rejste Spørgsmaalet om Hjælp til uformuende Doktorander, idet det ærede Medlem paa pegede den noget urimelige Ordning, der findes paa dette Omraade. Ifølge Anordning af 16. September 1937 skal Doktoranderne aflevere indtil 300 Eksemplarer af deres Disputatser, hvoraf afleveres til Universitetsbiblioteket 117 Eksemplarer, hvis Afhandlingen er paa Dansk, og 123, hvis den er affattet paa fremmed Sprog. Biblioteket benytter disse Eksemplarer til Bytteudveksling med udenlandske Biblioteker, hvorved det sparer betydelige Midler, og Universitetets Eksemplarer gaar til Fakultetsmedlemmer, nordiske Universiteter, Studenterorganisationer o. s. v. Det betyder jo, at den enkelte Doktorand kommer til at betale meget store Beløb. Under Hensyn hertil maa jeg sige, at det er baade rimeligt og ønskeligt, at Bevillingen ved Lejlighed forhøjes, da Priserne stadig er høje og Doktorandernes Antal ogsaa stadig er stigende.

Det ærede Medlem Hr. Johs. Christiansen talte om de yngre Videnskabsmænds Lønningsvilkaar. Jeg vil gerne sige derom, at der er fra Ministeriets Side i de senere Aar gjort et betydeligt Arbejde for en Forbedring af de unge Videnskabsmænds Kaar. Fra 1. September 1944 forhøjedes de honorarlønnede videnskabelige Assistenters Honorarer saaledes, at Honoraret kom til at svare til, hvad de faste videnskabelige Assisterter oppebærer i Lønning, og paa Finansloven for 1943—44 oprettedes i Hénhold til Universitetskommissionens Betænkning ved Københavns Universitet 6 Stillinger som Universitetsadjunkter à 6 000 Kr., som for 3 Aar ad Gangen med Adgang til Forlængelse for 3 Aar tildeles unge Videnskabsmænd, der ved erhvervet Doktorgrad eller paa anden lignende Maade har vist udpræget Anlæg for videnskabeligt Arbejde. Paa den kommende Finanslov er derhos søgt 12 000 Kr. til 2 Universitetsadjunkter ved Aarhus Universitet.

Efter at Carlsbergfondet i 1926 havde bevilget 4 Stipendier à 3 000 Kr. til unge Videnskabsmænd i Naturvidenskabernes, Ma-